

Obsah

Předmluva	9
Úvod	14
1. Manažerské účetnictví, podnik a podnikový informační systém	17
1.1 Systémové pojetí podniku	17
1.2 Podnikový informační systém	25
1.2.1 Historický vývoj podnikových informačních systémů	25
1.2.2 Funkční oblasti podnikového informačního systému	29
1.3 Shrnutí	30
2. Výrobní proces, jeho organizace a řízení	31
2.1 Typologie výrobních procesů	31
2.1.1 Charakter technologie	32
2.1.2 Charakter výrobního procesu	32
2.1.3 Organizační uspořádání výrobního procesu	32
2.1.4 Přetřžitost technologického procesu	33
2.1.5 Členitost výrobního procesu	33
2.1.6 Opakovanost výroby a dávkování výrobního množství	34
2.1.7 Charakter výkonu	36
2.1.8 Sdruženost výroby	36
2.1.9 Vztah výroby k zákazníkům	36
2.2 Řízení výroby	36
2.3 Naturální a hodnotové řízení	40
2.4 Shrnutí	41
3. Podnikové účetnictví	43
3.1 Vývojové etapy účetnictví	43
3.2 Finanční účetnictví	48
3.2.1 US GAAP	49
3.2.2 Mezinárodní standardy finančního výkaznictví (IFRS/IAS)	50
3.2.3 České účetní předpisy a standardy	51
3.3 Manažerské účetnictví	51
3.3.1 Řízení nákladů v první polovině 19. století	52
3.3.2 Řízení nákladů ve druhé polovině 19. století	53
3.3.3 Ekonomické řízení v první polovině 20. století	60
3.3.4 Vznik manažerského účetnictví ve druhé polovině 20. století	71
3.4 Pojetí nákladů ve finančním a v manažerském účetnictví	72
3.5 Shrnutí	73
4. Manažerské účetnictví	75
4.1 Úkoly manažerského účetnictví	75
4.2 Struktura manažerského účetnictví	76
4.3 Společná metodická pravidla manažerského účetnictví	77
4.3.1 Členění nákladů	77
4.3.2 Členění výnosů	80
4.3.3 Oceňování podnikových výkonů a spotřebovaných zdrojů	81

4.4	Předpoklady manažerského účetnictví	82
4.4.1	Normy spotřeby ekonomických zdrojů	82
4.4.2	Uspořádání ekonomické struktury podniku	84
4.4.3	Vnitropodnikové ceny	95
4.5	Shrnutí	99
5.	Nákladové účetnictví	101
5.1	Charakteristika nákladového účetnictví	101
5.1.1	Úkoly nákladového účetnictví	101
5.1.2	Obsah nákladového účetnictví	103
5.1.3	Formy nákladového účetnictví	105
5.1.4	Orientace nákladového účetnictví	106
5.2	Organizace nákladového účetnictví	107
5.2.1	Předmět nákladového účetnictví	107
5.2.2	Organizace provozně-procesních účtů	107
5.2.3	Vstupní doklady nákladového účetnictví	118
5.2.4	Metody nákladového účetnictví	119
5.3	Shrnutí	122
6.	Rozpočetnictví	124
6.1	Charakteristika rozpočetnictví	124
6.1.1	Úkoly rozpočetnictví	124
6.1.2	Obsah rozpočetnictví	126
6.1.3	Forma rozpočtů	128
6.2	Organizace rozpočetnictví	130
6.2.1	Úloha rozpočtů v ekonomickém řízení	130
6.2.2	Sestavení rozpočtů	131
6.2.3	Kontrola rozpočtů	151
6.3	Shrnutí	173
7.	Kalkulace	175
7.1	Charakteristika kalkulací	175
7.1.1	Úkoly kalkulací	175
7.1.2	Obsah kalkulací	176
7.1.3	Forma kalkulace	177
7.2	Organizace kalkulací	181
7.2.1	Základní pojmy	181
7.2.2	Kalkulační systém	182
7.2.3	Metody kalkulace	188
7.3	Metody včasného řízení nákladů	196
7.3.1	Metoda hodnotové analýzy	197
7.3.2	Metoda cílových nákladů	198
7.3.3	Metoda kontinuálního snižování nákladů	198
7.3.4	Metoda souběžné kalkulace	198
7.3.5	Metoda mezipodnikového srovnávání	199
7.4	Shrnutí	199
8.	Číselný příklad aplikace manažerského účetnictví	202
8.1	Zadání	202
8.1.1	Základní charakteristika technologie výroby	203
8.1.2	Ekonomická struktura podniku	203

8.1.3	Plánované objemy výkonů podniku	203
8.1.4	Rozpočty středisek	205
8.1.5	Předběžné kalkulace nákladů a ceny	210
8.1.6	Rozpočetní výsledovka	213
8.1.7	Skutečné objemy výkonů	213
8.1.8	Skutečné náklady a výnosy	214
8.1.9	Pravidla pro ocenění výkonů	215
8.1.10	Účetní případy uskutečněné ve sledovaném období	216
8.2	Řešení	219
8.2.1	Řešení v nákladovém účetnictví vedeném ve dvouokruhové formě	219
8.2.2	Řešení v nákladovém účetnictví vedeném v jednookruhové formě	232
8.3	Řešení při ocenění výkonů variabilními náklady	237
8.3.1	Změny v zadání	237
8.3.2	Řešení	237
8.4	Omezení příkladu	239
Závěr	241
Seznam tabulek	244
Seznam obrázků	246
Výkladový slovníček	247
Použitá literatura	254
Věcný rejstřík	256

Převládající zaměřením nákladového účetnictví se považují rozlišování, a to rukou v ruce s rozvojem ekonomické výroby a se standardizací jejího průběhu, jak vyjadřuje při podrobnější výkladu historie nákladového, resp. manažerského účetnictví, ani převládající úlohy registračního nákladového účetnictví se manažerského účetnictví rozvíjelo do podoby upraveného metodického systému, který poskytuje širokou škálu postupů, a jehož pomocí se projektuje žádoucí efektivita budoucí podnikové činnosti a přičemž se sleduje její naplňování v realitě. Příkladem manažerského účetnictví z této pohledové roviny je krátkou dobu několika desetiletí, v tomto rozvinutém podobě pak vystoupilo do 21. století. Manažerské účetnictví tak v současnosti tradičních představuje základní instrumentální systém v řízení podnikových manažerů, jehož pomocí manažerů řídí ekonomickou stránku podnikové činnosti. Například účinnost systémů manažerského účetnictví již záhy po jeho vzniku vyžadovala rozhodnutí o jeho a rozšíření jednotlivých podnikových útvarů a vedle tak i rozvoji specializovaných pracovních pozic controllerů a posléze celých controllerův oddělení. Jejich úlohou je podporovat manažery při řízení tím, že jim poskytují informace o vývoji klíčových ukazatelů v podobě zrozumitelných zpráv, vytvářejí systémy manažerského účetnictví, jejichž pomocí řídí vývoj podnikem zvolených ukazatelů, a zajišťují funkčnost a rozvoj těchto systémů.

Přehlední (čiťm) metodickým postupům manažerského účetnictví jako nástroji hodnocení řízení nelze dosáti dobře porozumět bez následného navštívení jeho životně důležitých vazeb se organizací a naturální řízení výroby. To se v manažerském účetnictví projevuje v mnoha stránkách: v organizaci analytických provozně-procesních účtů nákladového účetnictví, ve volbě předmětu kalkulace, v organizaci středisek ap. V úvodních kapitolách pokračuje se proto snažime tyto vazby čtenáři co nejpravděpodobněji přiblížit. Prochopitelně i vývoj aného nákladového účetnictví jako základního článku manažerského účetnictví byl rozhodujícím